

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

עד מתי שואלים גשמים בברכת השנים

(ה' א') **משנה:** עד מתי שואלין את הגשמים? רבי יהודה אומר: עד שיעבור הפסח. רבי מאיר אומר: עד שיצא ניסן, שנאמר¹ "וַיֹּרְדוּ לָכֶם גֶּשֶׁם מוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ בְּרֵאשׁוֹן".

גרסינן לעיל (ד' ב'):

(שנינו לעיל, ב' א') רבי יהודה אומר: העובר לפני התיבה ביו"ט הראשון של פסח וכו', האחרון (במוסף) אינו מזכיר (ולא ממתנינים עד שיעבור הפסח)!!

ורמינהו: עד מתי שואלין את הגשמים? רבי יהודה אומר: עד שיעבור הפסח!

אמר רב חסדא: לא קשיא, כאן לשאול כאן להזכיר. מישאל שאיל ואזיל (כל ימי הפסח). להזכיר, ביו"ט הראשון פסיק.

אמר עולא: הא דרב חסדא קשיא 'כַּחמָץ לַשָּׁנִים וְכַעֲשָׂן לְעֵינַיִם'² ומה במקום שאינו שואל מזכיר, במקום ששואל אינו דין שיהא מזכיר?!

אלא אמר עולא: תרי תנאי אליבא דרבי יהודה.³

אמר רב אסי אמר רבי יוחנן: הלכה כרבי יהודה (דאמר העובר לפני התיבה וכו').

שיטות הראשונים

הלכה כרבי יהודה: כל הראשונים פסקו כרבי יהודה במשנה הראשונה, שמפסיק לשאול גשמים ביום טוב ראשון של פסח, וכתירוצו של עולא. וכך פסק השו"ע.⁴

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות תפילה, סימן קיז)

א. בְּרֵפֶת הַשָּׁנִים, צָרִיךְ לֹמַר בָּהּ בְּיָמֹת הַגְּשָׁמִים: וְתַן טַל וּמָטָר... וְשׁוֹאֲלִין עַד תְּפִלַּת הַמִּנְחָה שֶׁל עֶרֶב יוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח, וּמִשָּׁם וְאֵילָךְ פּוֹסְקִין מִלְשָׁאֵל.

¹ יואל בכג.

² משלי יכו.

³ חד אמר עד שיעבור הפסח שואלין - כל שכן שמזכירין, וחד אמר שאלה עד הפסח, והזכרה, שיכול להזכיר ביום טוב - מזכיר ביום טוב הראשון של פסח בתפלת יוצר, ובמוספין פוסק. רש"י.

⁴ או"ח קיזא, וכתב הביה"ל (ד"ה עד תפילת) בשם המגן אברהם, שאם טעה במעריב ליל ראשון של פסח והתפלל תפילת שמונה עשרה של חול, ונזכר לאחר שהתחיל ברכך עלינו, שהדין הוא שצריך לסיים כל אותה ברכה (כמש"כ או"ח רסחב), אינו אומר טל ומטר כיון שגם הצבור אינם אומרים. ואם חלה השאלה ביום שבת, וטעה והתפלל של חול והתחיל ברכך עלינו, ג"כ אינו אומר טל ומטר, כיון שהציבור עדיין לא התחילו והיחיד נגרר תמיד אחר הצבור.